

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Гюльхан Юлія Борисівна, 1982 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2004 році Одеський національний університет імені І. І. Мечникова зі спеціальності 053 «Психологія», виконала акредитовану освітньо-наукову програму 033 Філософія.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом ректора Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» Міністерства освіти і науки України, м. Одеса, від «04» березня 2024 року № 78 у складі:

Голова разової
ради –

Євген Борінштейн, д. філософ.н., професор,
завідувач кафедри філософії, соціології та
менеджменту соціокультурної діяльності
Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського».

Рецензенти –

Оксана Петінова, д. філософ. н., професор,
професор кафедри філософії, соціології та
менеджменту соціокультурної діяльності
Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»,

Зоя Атаманюк, д. філософ. н., доцент, доцент
кафедри філософії, соціології та менеджменту
соціокультурної діяльності Державного закладу
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського».

Офіційні опоненти –

Олексій Халапсіс, д. філософ. н., професор,
завідувач кафедри міжнародних відносин та
соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпровського державного університету
внутрішніх справ,

Юлія Бродецька, д. філософ. н., професор,
професор кафедри філософії Дніпровського

національного університету імені Олеся Гончара

на засіданні «03» травня 2024 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» Юлії Гюльхан на підставі публічного захисту дисертації «Витоки та еволюційні трансформації української ментальності» за спеціальністю 033 Філософія.

Дисертацію виконано в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Міністерство освіти і науки України, м. Одеса.

Науковий керівник Олена Лісієнко, д. соціолог. н., професор, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що містить нові науково-обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, а саме: уперше подано визначення української ментальності як соціокультурного феномену, у якому життєві сенси (цінності) народу становлять моделюючу специфічну домінуючу його світовідчуття, світосприйняття, світорозуміння та взаємодію зі світом; запропоновано розглядати п'ятикомпонентну структуру національної ментальності, яка містить архетипічний, соціально-історичний, когнітивний, ціннісно-нормативний, емоційний компоненти, що надають можливості виявляти особливості проявів ментальності; визначено в архітектоніці ментальності дві групи компонентів, які впливають на формування та еволюцію її сутнісних ознак: статичні та динамічні структури. Зазначено, що статичні, відносно стійкі структури ментальності сприяють збереженню унікальності національної ментальності, динамічні компоненти – дають змогу ментальності еволюційно трансформуватися, змінюватися зі зміною історичних та суспільних процесів. Зокрема, до статичних структур національної ментальності належать архетипи, соціально-історичні компоненти, пов'язані із національною пам'яттю, до динамічних структур – когнітивний, ціннісно-нормативний та емоційний компоненти удосконалено: визначення сутнісних характеристик поняття «української ментальності», яке відображає сукупність психологічних, культурних, соціальних та історичних ознак, які характеризують специфіку способу мислення, почуттів, цінностей, поведінки та сприйняття світу українського народу; наукові погляди щодо ролі стереотипів та архетипів у функціонуванні національної ментальності, охарактеризовано такі архетипи української ментальності, як «Природа», «Дім», «Слово», «Воїн»; отримало подальший розвиток: положення стосовно аксіологічного аспекту формування української ментальності; наукові погляди щодо осмислення особливостей еволюційних трансформацій української ментальності в сучасному українському суспільстві, які відображають складні зміни в способах мислення, цінностях, стереотипах та

поведінці українців під впливом глобалізаційних процесів, інформаційного суспільства та нових історичних процесів, пов'язаних, зокрема, з російсько-українською війною. Практична значущість отриманих результатів дослідження полягає в можливості їх застосування для розв'язання широкого спектра наукових завдань. Представлені в роботі характеристики, положення, висновки можуть бути використані при викладанні навчальних курсів для спеціальності 033 Філософія, а також можуть сприяти виробленню більш продуманих політико-заходів та реалізації проектів реформування країни. Отримані результати мають істотне значення для галузі знань 03 Гуманітарні науки.

Здобувачка має 9 публікацій за темою дисертації, з яких 4 – у фахових виданнях України, 5 – апробаційного характеру. Вимоги пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії) дотримано.

1. Гюльхан Ю. Б., Лісеєнко О. В. Національна ментальність як філософське поняття і соціокультурне явище. *Наукове пізнання: методологія та технологія*. 2021. № 2. С. 41–46.

<http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/13301/1/Liseienko.pdf>

DOI <https://doi.org/10.24195/sk1561-1264/2021-2-6>

2. Гюльхан Ю. Б. Прояви свободи в національній ментальності українського народу. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. 2022. № 2. С. 26–31.

<http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/15617/1/Guelhan.pdf>

DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2022.2.4>

3. Гюльхан Ю. Б., Лісеєнко О. В. Архетипи української ментальності з погляду онтології. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. 2022. № 4. С. 53–59.

<http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/16861/1/Liseienko%20Olena%20Vasylivna.pdf>

DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2022.4.8>

4. Гюльхан Ю. Б. Обриси формування української національної ментальності. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. 2023. № 3. С. 43–49.

http://perspektyvy.pdpu.od.ua/3_2023/6.pdf

DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2023.3.6>

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради:

1. Є. Р. Борінштейн, доктор філософських наук, професор, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності – голова ради.

Зауважень немає.

2. О. В. Халапсіс, доктор філософських наук, професор, Дніпровський державний університет внутрішніх справ, завідувач кафедри міжнародних відносин та соціально-гуманітарних – офіційний опонент.
Є зауваження: використовувати поняття «новий» більш обережно.

3. О. Б. Петінова, доктор філософських наук, професор, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності – рецензент.

Зауважень немає.

4. Ю. Ю. Бродецька, доктор філософських наук, професор, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, професор кафедри філософії – офіційний опонент.

Зауважень немає.

5. З. М. Атаманюк, доктор філософських наук, доцент, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності – рецензент.

Зауважень немає.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 (п'ять) членів ради,

«Проти» 0 (нуль) членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Юлії Гюльхан ступінь доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» зі спеціальності 033 Філософія.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова спеціалізованої
вченої ради

Відповідальна особа

Євген БОРІНШТЕЙН

Ірина КНЯЖЕВА